

KORRALDUS

15. jaanuar 2021 nr 10

**Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine
ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00**

Alkoholiseaduse § 36 lõike 1 punkti 1 alusel ja arvestades sama paragrahvi lõikes 2 sätestatut:

1. Avaliku korra tagamise huvides peatada riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

2. Punktis 1 nimetatud piirangut ei kohaldata:

1) rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale;

2) majutusteenuse osutamisel majutusettevõtte majutusruumis olevale minibaarile või hommikusöögil.

3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil toimetada majandustegevuse registri kaudu korraldus viivitamata kätte alkoholi jaemüügiga tegelevatele isikutele.

4. Alkoholiseaduse § 49 lõike 4 kohaselt teostab riiklikku järelevalvet alkohoolse joogi jaemüügiga seonduvate nõuete täitmise ning alkohoolse joogi tarbimise piirangute järgimise üle oma haldusterritooriumil valla- või linnavalitsus.

5. Korraldus jõustub allakirjutamisel. Punktid 1 ja 2 jõustuvad 27. jaanuaril 2021. a. Korraldus kehtib kuni 28. veebruarini 2021. a (kaasa arvatud).

6. Korraldus avaldada Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

7. Massiteabevahendite valdajatel avaldada korraldus viivitamata.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamiseks ettevõtlusvabaduse piirang.

Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2020. a korraldusega nr 322 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. septembrist 2020. a kuni 24. oktoobrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Vabariigi Valitsuse 15. oktoobri 2020. a korraldusega nr 348 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. oktoobrist 2020. a kuni 24. novembrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Vabariigi Valitsuse 18. novembri 2020. a korraldusega nr 412 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. novembrist 2020. a kuni 26. jaanuarini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Käesoleva korraldusega kehtestatakse piirang uueks perioodiks, sest COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik on Eestis kiiresti tõusnud. Terviseameti peadirektori 10. novembri 2020. a käskkirjaga on Eestis koroonaviiruse laialdase leviku tõttu kehtestatud tervishoiualane hädaolukord.

Piirangute eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse uue piirangu vajadus tuleneb Eestis kujunenud epidemioloogilisest olukorrast. Võrreldes Vabariigi Valitsuse korraldustega nr 322, 348 ja 412 on koroonaviiruse levik endiselt väga suur. Kõik võrreldavad näitajad on olulisel määral suuremad kui nimetatud korralduste kehtestamise ajal.

Korralduse nr 412 kehtestamise ajal lisandus Terviseameti 16. novembri 2020. a andmete põhjal 211 positiivset testi, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta oli 210,69. Võrdluseks, 14. oktoobril 2020. a oli sama näitaja 43,49, 12. septembril 2020. a 22,80 ja 1. augustil 2020. a 4,4. Haiglaravil oli 16. novembri 2020. a seisuga 83 patsienti, juhitava hingamisel oli 7 patsienti.

Samas Terviseameti 13. jaanuari 2021. a andmete põhjal lisandus viimase ööpäevaga 855 positiivset testi, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta on 582,33. Esmaste positiivsete tulemuste osakaal tehtud testide koguarvus on 12,2%. Terviseameti jälgimisel on üle 21 900 inimese. Rahvastikuregistri andmetel laekus enim uusi positiivseid testitulemusi Harjumaale, kus koroonaviirusega nakatumine tuvastati 394 inimesel. 314 uutest Harjumaal haigusjuhtudest on Tallinnas. Ida-Virumaale lisandus 163, Pärnumaale 68, Tartumaale 65, Valgamaale 39, Võrumaale 19, Hiiumaale 16, Lääne-Virumaale 15, Järvamaale 13 ning Läänemaale 11 uut positiivset testi tulemust. Jõgeva- ja Raplamaale lisandus 9, Viljandimaale 8, Põlvamaale 7 ning Saaremaale 6 uut nakkusjuhtumit. 13 positiivse testitulemuse saanud puudus rahvastikuregistris märgitud elukoht. Ööpäeva jooksul avati uusi COVID-19 haigusjuhtumeid kokku 56, haiglaravi vajab 404 patsienti. Kokku on Eestis surnud 301 koroonaviirusega nakatunud inimest.

Korralduse kohaselt on alkohoolse joogi jaemüügi õigus peatatud müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00. Kuivõrd varasemad samalaadsed korraldused on sätestanud piirangu südaööst, siis käesoleva korraldusega ühtlustatakse korraldust nii, et see läheks kokku piirangutega, mis on sätestatud Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 meelelahutus- ja toitlustusteenuste osutamise kohta.

Korralduse kohaselt ei kohaldata alkohoolse joogi jaemüügi piirangut rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama ja rahvusvahelise

sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale. Erand nähakse ette rahvusvaheliseks liicluseks avatud lennujaama ja sadama ainult reisijatele ette nähtud alal asuvas müügikohas, st sadama ja lennujaama puhul selle ootealal pärast pardakontrolli väravaid enne reisija pardale minekut ning rahvusvahelisi reise tegeva õhusõiduki pardal. Lennujaama julgestuspiirangu alale ja sadama ootealale ligipääs tekib vaid eraldi tasu eest ja reisijapileti olemasolul. Nimetatud aladel on tagatud vajaduse korral hilisem isikute tuvastamine, sest on teada, mis lennule ja istekohale või laevale inimene suundub.

Täiendav erand nähakse ette majutusettevõtetes ööbivatele külastajatele alkoholsete jookide kohapealse tarbimise võimaluseks majutusruumide minibaarides ja hommikusöögil. Viiruse leviku oht ei ole majutusruumis või hommikusöögilauas suur, sest neis ruumides ei viibi ühel ajal suurt hulka inimesi, lisaks ei teki probleeme hilisemate kontaktide tuvastamisega, sest majutuasutustel on täpne ülevaade ööbivatest külastajatest. Kui sellisele toitlustusteenusele on ligipääs määratlemata isikutel või toitlustuskohas võib viibida määratlemata isikute ring, siis on tegemist avaliku siseruumiga. Seetõttu tuleb sellises toitlustuskohas täita avaliku koha nõudeid, mis on sätestatud Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“.

Minibaarid ei ole üldjuhul ka lukustatavad, mis raskendab piirangu täitmist. Erandit kohaldatakse üksnes majutuasutuses ööbivate külastajate suhtes, kes saavad kasutada numbritoa minibaari ja hommikusöögi ajal tarbida pakettis ette nähtud alkoholiseid jooke. Erand ei laiene piirangu kehtivuse ajal muudele majutusettevõtte osadele või ruumidele, seega alkoholne jook ei tohi olla kättesaadav piirangu ajal nt fuajees või koridoris asuvas joogiautomaadis või *lobby*-baaris.

Korralduse kohaselt on alkoholise joogi jaemüügi õigus peatatud müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00. Alkoholiseaduse § 36 alusel alkoholise joogi jaemüügi ajaline piiramine ei keela alkoholi tarbimist. Politsei- ja Piirivalveamet on järelevalve käigus tuvastanud jaemüügi peatamise piirangu vältimise viise: alkoholi müüakse suures koguses laudadesse enne piirangu saabumist; alkoholi müüakse enne südaööd, võttes alkoholi „hoiule“ ja väljastades selle talongi alusel pärast piirangute saabumist; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse kallimaid pileteid, mille alusel võib kaasa võtta oma alkoholi; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse pileteid, mis sisaldavat tasuta alkoholi; kasutatakse avatud arvet (arve avatakse enne piirangu algusaega).

Kirjeldatud alkoholise joogi jaemüügi õiguse piiramise nõuete rikkumine on vähemaks jäänud. Samas on endiselt tuvastatud uute rikkumistena nn peobusside, -limusiinide, -kaatrite, -veokite kasutamine piirangute eiramiseks. Lisaks on tuvastatud karastusjookide purkide kasutamist alkoholi manustamiseks, jättes sellega mulje, et tarbitakse alkoholivaba jooki. Täiendavalt on välisuksi suletud, et järelevalve ei saaks kontrollida, kas nõuetest peetakse kinni või mitte. Lääne prefektuur on tuvastanud, et Harju ja Ida-Viru maakonna meelelahutusasutuste külastamise piirangu mõjud on suunanud rohkem erinevaid kliente teistesse piirkondadesse teenuseid saama. Samuti väidetakse, et peetakse erapidusid või koos viibivad ainult asutuse töötajad, kuid järelevalve menetluses ei ole see fakt tõele vastanud. 2020. a detsembris edastas Põhja prefektuur selliste rikkumiste infot kohaliku omavalitsuse üksustele ja Terviseametile 19 korda. Alates 28. detsembrist 2020. a on Põhja prefektuur tuvastanud väga vähe selliseid rikkumisi ja meelelahutusasutused on enamikus täitnud seniseid piiranguid ning on laekunud informatsioon nõuete rikkumisega seotud üksikjuhtumite kohta.

Lisaks on Vabariigi Valitsus kehtestanud alates 2020. aasta septembrist toitlustamisele ja meelelahutusteenuste osutamisele mitmeid piiranguid, mis on näidanud positiivseid tulemusi

koroonaviiruse leviku tõkestamisel koosmõjus seni kehtinud alkohoolse joogi jaemüügi peatamise piiranguga.

Samas ei ole eelkirjeldatud viisil alkohoolse joogi jaemüügi peatamise piirangust kõrvale hoidmine kooskõlas kehtestatud piirangu eesmärgiga. Vaatamata sellele, et piirangust hoiavad kõrvale üksikud ettevõtjad, võib nende tegevusest tulenev mõju viiruse levikule olla märkimisväärne. Samuti saavad piirangust kõrvale hoidvad ettevõtjad lisatulu piiranguid järgivate ettevõtjate arvel, mis rikub võrdse kohtlemise põhimõtet ettevõtjate vahel. Kirjeldatud juhtumite korral on võimalik kohaldada alkoholiseaduses või korrakaitseaduses sätestatud meetmeid ning vajaduse korral sunniraha.

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ kohaselt ei tohi kliendid toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalid ja meelelahutusteenuse osutamise kohas viibida ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00. Harju ja Ida-Viru maakonnas on nimetatud tegevustele kehtestatud võrreldes varasemaga lisapiirangud.

Klientide liikumisvabaduse piirangute rakendamise lähtekohaks on Terviseameti informatsioon, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib tõhusamalt siseruumides ning ohustab eelkõige riskirühmi. Seetõttu piiratakse viiruse leviku stabiliseerimiseks inimeste kogunemist, viibimist ja liikumist rahvarohketes siseruumides.

Alkoholi tarbimisele suunatud piirangud on põhjendatud, sest alkoholi tarbimine nõrgendab inimese immuunsüsteemi ja seega organismi vastupanuvõimet nakkushaigustele. Suurtes kogustes alkoholi tarbimine suurendab ägeda respiratoorse distressi sündroomi (ARDS) riski, mis on COVID-19 üks raskemaid tüsistusi. Lisaks muudab alkoholi tarvitamine inimese käitumist, sealhulgas vähendades ohutaju, soodustades riskikäitumist, ning suurendab viiruse leviku ennetamiseks ette nähtud käitumisjuhiste järgimata jätmise tõenäosust. Samuti pikendab jaemüük kohapeal tarbimiseks siseruumides viibimise aega. Eeltoodu tingib omakorda inimeste nakatumise ja nakatamise riski suurenemise.

Seetõttu on põhjendatud, et korraldusega pikendatakse alkohoolse joogi jaemüügi õiguse kohta kehtestatud piirangute kehtivust üle riigi müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks. Koosmõjus klientidele kehtestatud liikumisvabaduse ajalise piiranguga toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalid ja meelelahutusteenuse osutamise kohas aitavad piirangud efektiivsemalt tõkestada koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Kui alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangutest kõrvalehoidmine jätkub, võib vajalikuks osutuda lisapiirangute kehtestamine. Piirangutest kõrvalehoidjate leidmiseks ning kõrvalehoidmise ärahoidmiseks tugevdatakse ka järelevalvet piirangu täitmise üle.

Piirangu kehtestamist toetab ka Vabariigi Valitsust nõustav teadusnõukoda ja Terviseamet.

Alkohoolse joogi kättesaadavuse vähendamise eesmärki ei ole võimalik saavutada tõhusalt muul viisil. Ei ole vahendit, mis piiraks küll samavõrd alkohoolse joogi kättesaadavust ning vähendaks selle siseruumides tarbimisest lähtuvat ohtu viiruse levikuks, kuid piiraks vähem ettevõtjate õigusi. Arvestades nakkuse praegust levikut, haigete ja nende lähikontaktsete tõendatud viibimist meelelahutusteenuse osutamise kohtades ja toitlustusettevõtetes, kus on võimalik osta kohapeal tarbimiseks alkoholi, ning sellisest käitumisest lähtuvaid nakkuskoldeid,

mis on levinud muu hulgas töökollektiividesse, on haiguse jätkuvat levikut pidurdava meetmena kõige tõhusam kehtestada piirangud kogu riigis tervikuna, mitte üksiku kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil.

Piirangud on arvestades eelnimetatud ja praegust olukorda vajalikud ja proportsionaalsed. Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *PS*) § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas *PS*-ga. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb *PS* § 11 lausest 2, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute seadmine üldistes huvides ja need seatakse üle riigi.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 61 lõike 1 kohaselt kehtib haldusakt adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Seetõttu kohustatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi toimetama adressaatidele korraldus kätte. Kuivõrd alkoholi jaemüügiga tegelevad ettevõtjad on registreeritud majandustegevuse registris, siis on võimalik seda kanalit kasutada korralduse kättetoimetamiseks. Vastavalt *HMS* § 27 lõike 2 punktile 3 loetakse elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud või edastatud dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressil.

Alkoholiseaduse § 36 lõike 2 kohaselt tuleb alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamisel riigis, maakonnas või kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil tervikuna teavitada alkohoolse joogi jaemüügi õigust omavat isikut sellest viivitamata massiteabevahendite kaudu. Seetõttu nähakse korraldusega ette massiteabevahendite valdajate kohustus avaldada korraldus viivitamata.

Korraldus jõustub allakirjutamisel erisusega, et alkoholi jaemüügi piirang ja erandid piirangu rakendamisel jõustuvad 27. jaanuaril 2021. a, mis võimaldab mõjutatud isikutele minimaalselt vajaliku aja oma tegevuse ümberkorraldamiseks ja korralduse nõuetekohaseks täitmiseks. Korraldus kehtib kuni 28. veebruarini 2021. a. Korralduse kehtivuse tähtaja määramisel on arvestatud, et piirangu kehtivuse aeg võimaldab täiendavalt tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on korrakaitseaduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär